Project funded by EUROPEAN UNION

WETOUR

Black Sea CROSS BORDER COOPERATION

Common borders. Common solutions.

ԴԱՍԸՆԹԱՑ 1. ԶԲՈՍԱՇՐՋՈՒԹՅԱՆՆ ՈՒՂՂՎԱԾ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

ՄՈԴՈՒԼ 1. ԶԲՈՍԱՇՐՋՈՒԹՅԱՆ ՀԱՍԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՎԻՃԱԿԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆԸ

Project funded by EUROPEAN UNION

WETOUR

Black Sea CROSS BORDER COOPERATION

Common borders. Common solutions

Դասընթացի նպատակն է.

- Մասնակիցներին տալ զբոսաշրջության մասին պատկերացում,
- Բացահայտել զբոսաշրջության սահմանումը և վիճակագրությունը,
- Ստեղծել հիմք ամբողջ վերապատրաստման դասընթացի համար:

Դասընթացի արդյունքում մասնակիցները

- Կիմանան, թե ինչ է զբոսաշրջությունը,
- Պատկերացում կունենան զբոսաշրջության վիճակագրության հայեցակարգային հիմքերի մասին Պատկերացում կունենան այցելուի և զբոսաշրջային ուղղությունների առանձնահատկությունների մասին,
- Տեղյակ կլինեն զբոսաշրջության երևույթներին և նրա տնտեսական, սոցիալական, մշակութային և քաղաքական դերին:
- կիմանան միջազգային զբոսաշրջության վիճակագրության աղբյուրները, կկարողանան գտնել վիճակագրական տվյալներ, կատարել համեմատություններ և նվազագույն վերլուծություններ,
- Կտիրապետեն Հայաստանի զբոսաշրջության վիճակագրության աղբյուրներին և մեթոդաբանությանը, կկարողանան գտնել վիճակագրական տվյալներ, կատարել համեմատություն և նվազագույն վերլուծություն,
- կունենան անհրաժեշտ բազա և մոտիվացիա ամբողջ վերապատրաստման դասընթացի համար:

Project funded by EUROPEAN UNION

WETOUR

Black Sea CROSS BORDER COOPERATION

Common borders. Common solutions.

Ի՞նչ է զբոսաշրջությունը

Համաձայն ՄԱԿ ԶՀԿ Զբոսաշրջության տերմինների բառարանի՝ ***Զբոսաշրջությունը սոցիալական, մշակութային և տնտեսական ֆենոմեն է, որն իրենից ներկայացնում է մարդկանց ճանապարհորդությունն իրենց սովորական միջավայրից դուրս վայրեր կամ երկրներ՝ անձնական կամ գործնական/մասնագիտական նպատակներով***: Այս մարդիկ կոչվում են այցելուներ (որոնք կարող են համարվել զբոսաշրջիկներ կամ էքսկուրսանտներ, ռեզիդենտներ և ոչ ռեզիդենտներ), որոնց գործունեությունը կապված է զբոսաշրջության հետ՝ ներառելով նաև զբոսաշրջային ծախսեր:

Project funded by EUROPEAN UNION

WETOUR

Black Sea CROSS BORDER COOPERATION

Common borders. Common solutions.

Զբոսաշրջության վիճակագրության հայեցակարգային հիմքերը

- Տնտեսական տարածք / Economy of Reference

«Տնտեսական տարածք» տերմինը աշխարհագրական նշանակության է և մատնանշում է այն երկիրը, որի համար կատարվել է չափումը (հղման երկիր):

- Կացության վայր – Կացության երկիր, սովորական կացության վայր երկրում:
- Քաղաքացիություն և ազգություն
- Սովորական միջավայր- Անհատի սովորական միջավայրը, որը զբոսաշրջության հիմնական հասկացությունն է, սահմանվում է որպես աշխարհագրական տարածք, որի շրջանակներում անհատն իրականացնում է իր սովորական կյանքի առօրյան:
- Այցելու - Այցելուն այն ճանապարհորդն է, որը մեկնում է հիմնական նպատակակետ (destination)՝ իր սովորական միջավայրից դուրս, մեկ տարուց պակաս ժամկետով, ցանկացած հիմնական նպատակով (բիզնես, հանգստի կամ այլ անձնական նպատակներով), բացառությամբ ընդունող երկրի (զբոսաշրջավայրի) ռեզիդենտ գործատուի կողմից աշխատանքի ընդունվելու:
- Զբոսաշրջիկ - Այցելուն համարվում է զբոսաշրջիկ (կամ գիշերակացով այցելու), եթե նրա ճամփորդությունը ներառում է առնվազն մեկ գիշերակաց, կամ՝ էքսկուրսանտ (կամ նույն օրվա այցելու), եթե ճամփորդությունը չի ներառում գիշերակաց:

Project funded by EUROPEAN UNION

WETOUR

Black Sea CROSS BORDER COOPERATION

Common borders. Common solutions.

Այցելուի բնութագիրը

Այցելուների բնութագրերը վերաբերում են հետևյալին.

- Սեռը
- Տարիքը
- Տնտեսական գործունեության կարգավիճակը
- Զբաղվածությունը
- Եկամուտը
- Կրթությունը

Project funded by EUROPEAN UNION

WETOUR

Black Sea CROSS BORDER COOPERATION

Common borders. Common solutions.

Զբոսաշրջային ճանապարհորդությունների բնութագրերը

<u>Հիմնական նպատակը</u>

Անձնական. Այս կատեգորիան ներառում է զբոսաշրջային ուղևորությունների բոլոր նպատակները, որոնք չեն դասակարգվում որպես բիզնես կամ մասնագիտական.

- Արձակուրդներ, ժամանց և հանգիստ
- Այցելություն ընկերներին և հարազատներին
- Կրթություն և վերապատրաստում
- Առողջություն և բժշկական սպասարկում
- Կրոն/Ուխտագնացություն
- Առևտուր
- Տրանզիտ
- Այլ

Բիզնես և մասնագիտական

Project funded by EUROPEAN UNION

WETOUR

Black Sea CROSS BORDER COOPERATION

Common borders. Common solutions.

Զբոսաշրջային արդյունքի տեսակները

- Գաստրոնոմիական զբոսաշրջություն
- Քաղաքային զբոսաշրջություն
- Արևի և ավազի զբոսաշրջություն
- Ագրոզբոսաշրջություն
- Բուժական զբոսաշրջություն
- Ձմեռային զբոսաշրջություն և այլն

Ճանապարհորդության կամ այցելության տևողություն

Ծագում և նպատակակետ

Common borders. Common solutions.

Տրանսպորտային միջոցները

N	Հիմնական խմբերը	Ենթախմբերը
1.	Օդային տրանսպորտ	1. Չվացուցակով թռիչքներ 2. Առանց չվացուցակի թռիչքներ 3. Մասնավոր օդանավեր 4. Օդային տրանսպորտի այլ միջոցներ
2.	Ջրային տրանսպորտ	1. Լայներ կամ լաստանավ 2. Կրուիզային նավ 3. Զբոսանավ 4. Ջրային տրանսպորտի այլ միջոցներ
3.	Ցամաքային տրանսպորտ	1. Երկաթգիծ 2. Շարժիչային վագոն կամ ավտոբուս և այլ հասարակական ճանապարհային տրանսպորտ 3. Ավտոմեքենայի վարձույթ վարորդով • Տաքսիներ, լիմուզիններ և վարորդով անհատական ավտոմոբիլների վարձույթ • Մարդկային կամ կենդանական ուժով տրանսպորտային միջոցների վարձույթ 1. Սեփական տրանսպորտային միջոցներ (մինչև 8 նստատեղով) 2. Վարձույթով տրանսպորտային միջոցներ առանց վարորդի (մինչև 8 նստատեղով) 3. Տրանսպորտային այլ միջոցներ. ձի, հեծանիվ, մոտոցիկլետ, այլ: 4. Ոտքով

Common borders. Common solutions.

Հյուրանոցային տնտեսության օբյեկտներ

Կարճաժամկետ կացարանները/հյուրանոցային տնտեսության օբյեկտները ներառում են.

•Հյուրանոցներ
•Հանգստավայրային հյուրանոցներ / resort hotels
•Սուիթ/բնակարան հյուրանոցներ / Suite / apartment hotels
•Մոթելներ
•Հյուրատներ
•Պանսիոններ
•Զբոսաշրջային տներ / Bed and Breakfast Units
•Բունգալոներ / Visitor flats and bungalows
•Համատեղ սեփականության օբյեկտներ / Time-share units
•Հանգստյան տներ
•Շալեներ, բնակելի քոթեջներ և կաբինաներ / Chalets, housekeeping cottages and cabins
•Երիտասարդական հոսթելներ և լեռնային ապաստարաններ / Youth hostels and mountain refuges

Project funded by EUROPEAN UNION

WETOUR

Black Sea CROSS BORDER COOPERATION

Common borders. Common solutions.

Ճամբարային բնակատեղիներ, հյուրանոցային ավտոմեքենաների և թրեյլերների պարկերը ներառում են.

- Կացարանների տրամադրում ճամբարներում, հյուրանոցային ավտոմեքենաների և տրեյլերի պարկերում, ճամբարային բնակատեղիներում, ձկնորսության և որսորդական ճամբարներում կարճատև հանգստի նպատակով այցելուների համար
- Հյուրանոցային ավտոմեքենաների համար տարածքի և հարմարությունների տրամադրում
- Պաշտպանված կացարանների կամ բիվակ հարմարությունների տրամադրում վրաններով կամ քնապարկերով կացություն ապահովելու համար:

Այլ կացարաններ:

- Ուսանողական ռեզիդենցիաներ / Student residences
- Դպրոցական հանրակացարաններ / School dormitories
- Բանվորական հոսթելներ / Workers hostels
- Մասնագիտացված տներ / Rooming and boarding houses
- Վագոն տնակներ / Railway sleeping cars

Project funded by EUROPEAN UNION

WETOUR

Black Sea CROSS BORDER COOPERATION

Common borders. Common solutions.

Զբոսաշրջության ֆենոմենը

<u>Տնտեսական նշանակությունը</u>

Կայուն զբոսաշրջությունը զբոսաշրջային երկրում/վայրում ստեղծում է լրացուցիչ զբոսաշրջային արդյունքներ և ծառայություններ և պահանջարկ ձևավորում դրանց նկատմամբ և այդպիսով նպաստում.

- Տնտեսական աճին
- Կայուն և համաչափ տարածքային տնտեսական զարգացմանը
- Տնտեսական ապակենտրոնացմանը և համայնքային զարգացմանը
- Ներդրումների խթանմանը
- Աշխատատեղերի ստեղծմանը
- Տեղի բնակչության կենսամակարդակի բարձրացմանը
- Ազգային և համայնքների եկամտի ավելացմանը
- Պետության և տեղական ինքնակառավարման մարմինների եկամտի ավելացմանը

Common borders. Common solutions.

Սոցիալական, մշակութային և բնապահպանական նշանակությունը

Կայուն զբոսաշրջությունը նաև պահանջարկ է առաջացնում սոցիալական, մշակութային և բնական ռեսուրսների նկատմամբ և այդպիսով նպաստում.

- Ավանդույթների, մշակութային և բնական ռեսուրսների արժեքի (ներառյալ ֆինանսական) վերաբերյալ տեղական իրազեկվածության բարձրացմանը
- Ազգային և տեղական ժառանգության նկատմամբ հպարտության զգացման խթանմանը
- Ազգային և տեղական սոցիալական, մշակութային և բնական ժառանգության պահպանմանը, զարգացմանը և խթանմանը
- Մշակութային բազմազանությանը
- Միջմշակութային երկխոսությանը
- Շրջակա միջավայրի վերաբերյալ իրազեկվածության բարձրացմանը
- Շրջակա միջավայրի պաշտպանությանը և այդ ուղղությամբ ֆինանսական միջոցների ներգրավմանը
- Ենթակառուցվածքների զարգացմանը
- Մարդկային ռեսուրսների զարգացմանը
- Ժողովրդի և տեղի բնակչության կենսամակարդակի բարձրացմանը

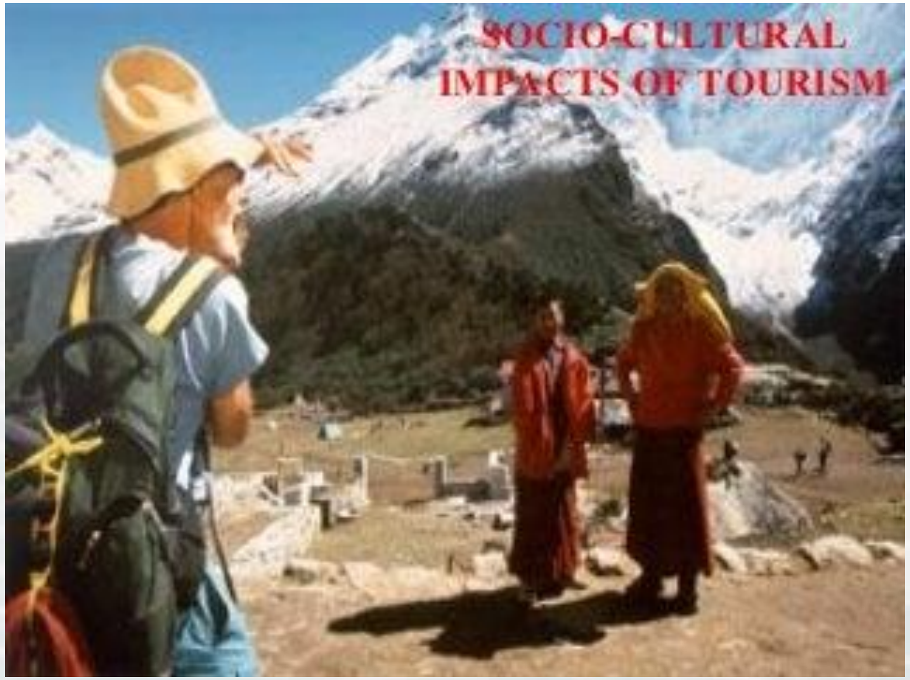

WETOUR

Common borders. Common solutions.

<u>Քաղաքական նշանակությունը</u>

Կայուն զբոսաշրջությունը նաև ունի կարողություն օգտագործելու զբոսաշրջությունը, ժառանգությունը, բոլոր զբոսաշրջային ռեսուրսները և միջմշակութային ռեսուրսները և այդպիսով նպաստել.

- Ազգերի, համայնքների և պետությունների միջազգային հեղինակության ու հարգանքի բարձրացմանը
- Ազգային իքնության պահպանմանն ու արժևորմանը
- Միջազգային համակեցությանը
- Մարդու իրավունքների և ազատությունների համընդհանուր հարգանքին և պաշտպանությանը՝ առանց ռասայական, գույնի, սեռի, լեզվի, կրոնական, քաղաքական կամ կարծիքի, ազգային կամ սոցիալական ծագման, ունեցվածքի, տարիքի, ծննդյան կամ այլ կարգավիճակի ծտրականության
- Խաղաղությանը

- 8,9 տրիլիոն ԱՄՆ դոլար ներդրում աշխարհի ՀՆԱ-ում կամ համաշխարհային ՀՆԱ-ի 10,3%-ը
- 330 միլիոն աշխատատեղ, 10-ից 1 աշխատատեղ ամբողջ աշխարհում
- 1,7 տրիլիոն ԱՄՆ դոլարի արտահանում (ընդհանուր արտահանման 6,8%-ը, ծառայությունների համաշխարհային արտահանման 28,3%-ը)
- 948 մլրդ ԱՄՆ դոլար կապիտալ ներդրումներ (ընդհանուր ներդրումների 4.3%-ը)

Միջազգային զբոսաշրջիկների թվաքանակը

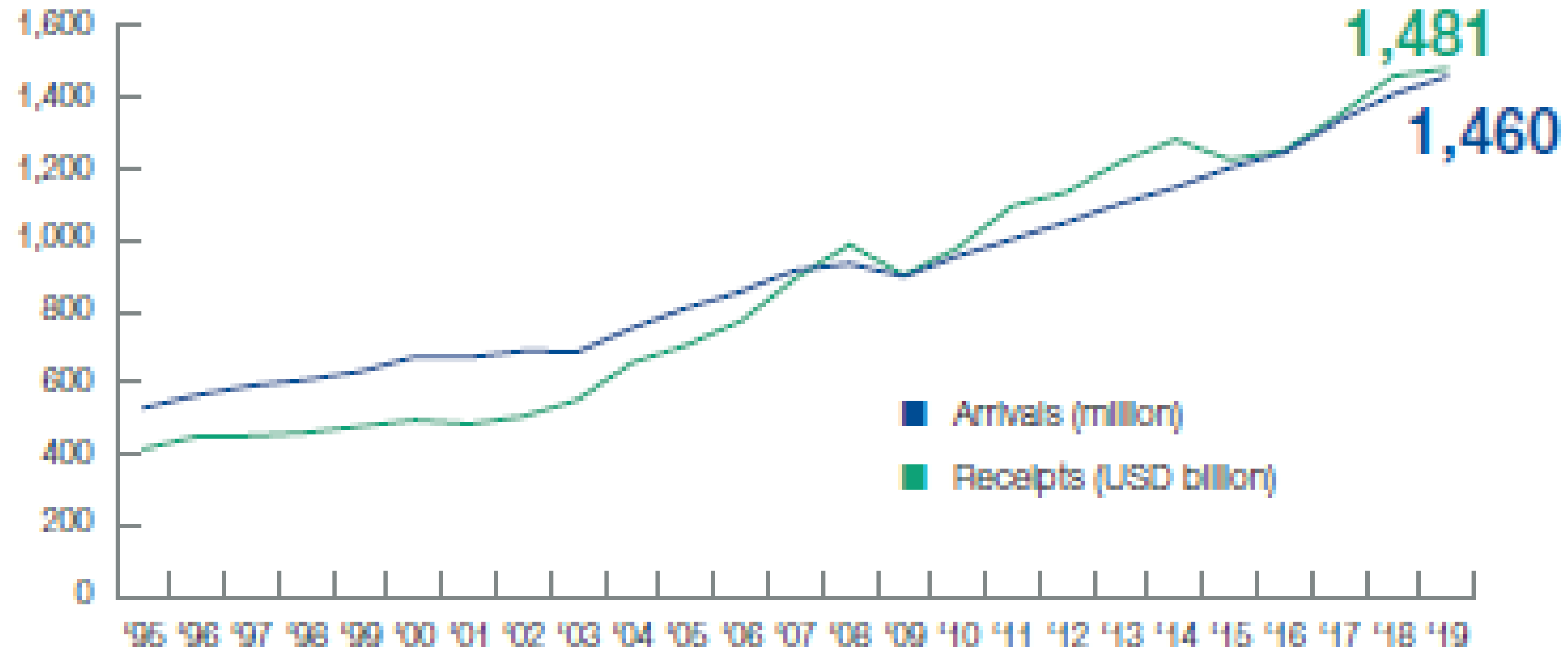

International tourist arrivals (million) and tourism receipts (USD billion) Data as of November 2020.
Source: World Tourism Organization (UNWTO). * Provisional data.

Project funded by EUROPEAN UNION

WETOUR

Black Sea CROSS BORDER COOPERATION

Common borders. Common solutions.

The world's top 10 destinations receive **40%** of global arrivals

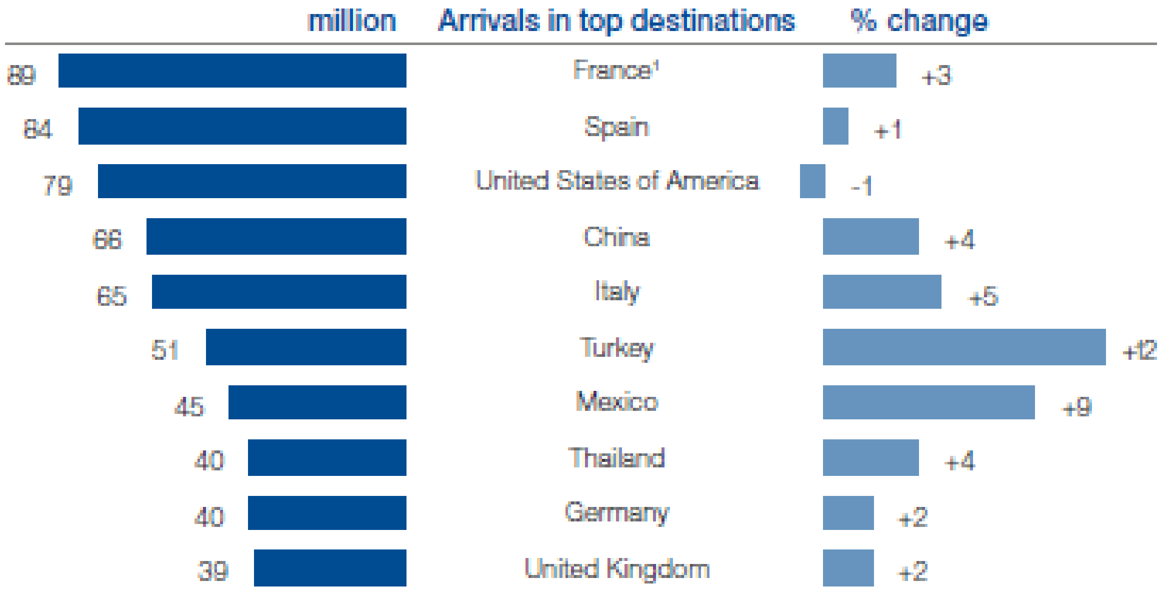

Top 10 destinations by international tourist arrivals, 2019*

1 Data for France corresponds to 2018.

Source: World Tourism Organization (UNWTO).

Data as of November 2020.

* Provisional data.

The top 10 tourism earners account for almost **50%** of total tourism receipts

Top 10 destinations by international tourism receipts, 2019*

Source: World Tourism Organization (UNWTO).

Data as of November 2020.

* Provisional data.

Project funded by EUROPEAN UNION

WETOUR

Black Sea CROSS BORDER COOPERATION

Common borders. Common solutions.

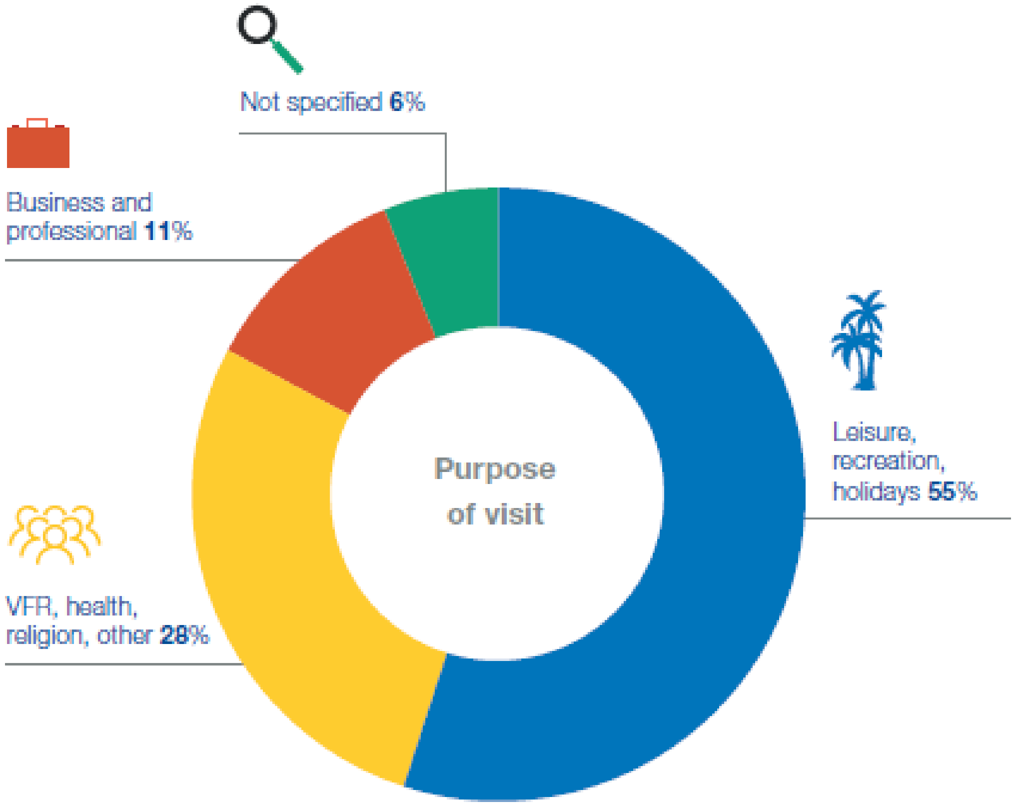

Inbound tourism by purpose of visit, 2019* (% share)
Source: World Tourism Organization (UNWTO).
Data as of November 2020.
* Provisional data.

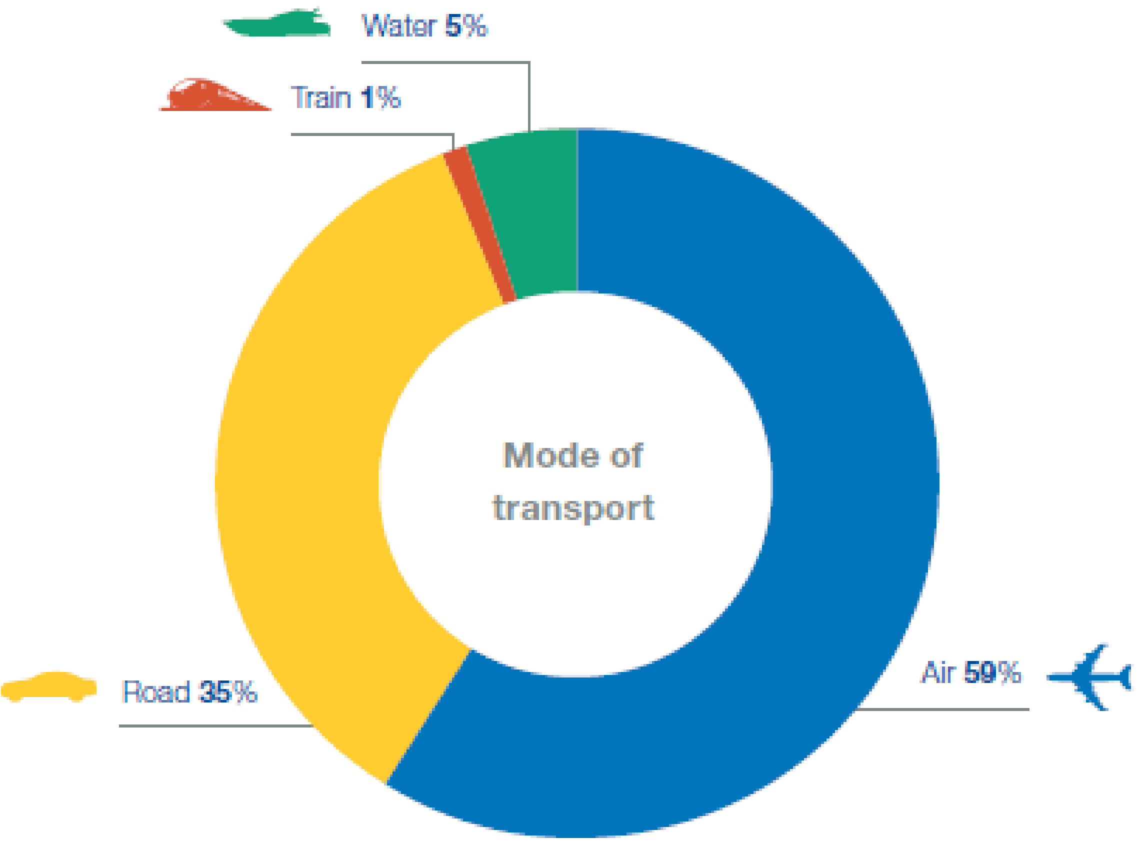

Inbound tourism by mode of transport, 2019* (% share)
Source: World Tourism Organization (UNWTO).
Data as of November 2020.
* Provisional data.

Project funded by EUROPEAN UNION

WETOUR

Black Sea CROSS BORDER COOPERATION

Common borders. Common solutions.

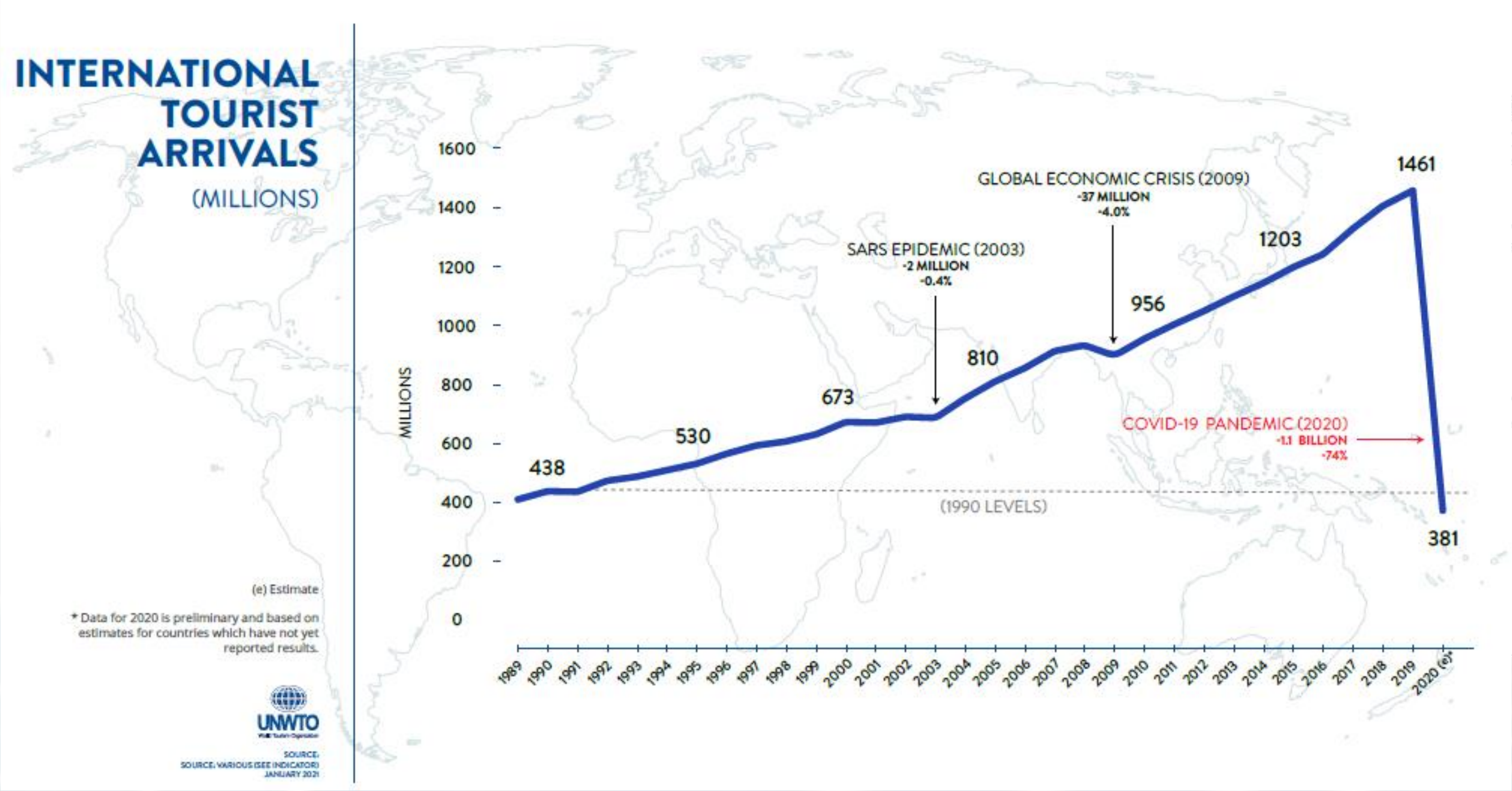

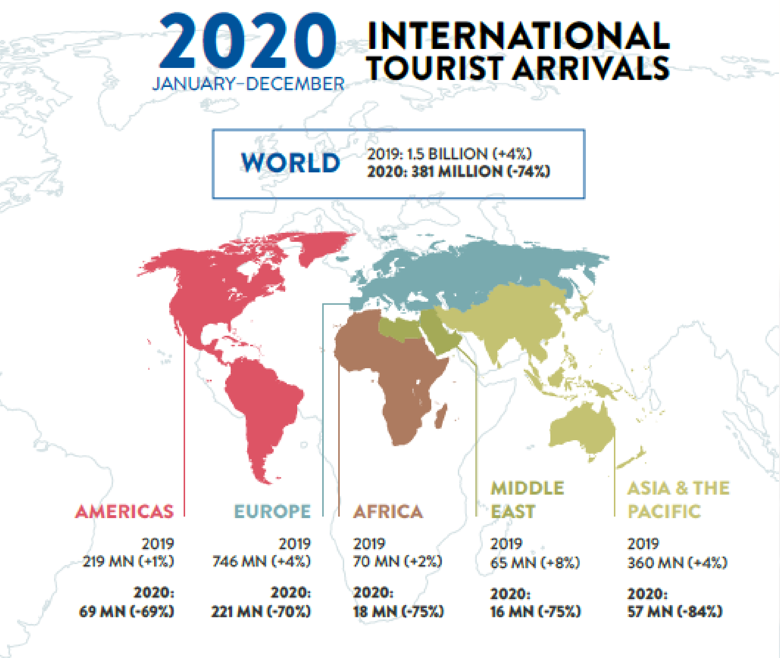

Common borders. Common solutions.

Համաձայն ՄԱԿ ԶՀԿ Համաշխարհային Զբոսաշրջության Բարոմետրի ՝ համաշխարհային զբոսաշրջությունը 2021 թվականին 4% աճ է գրանցել 2020 թվականի համեմատ (415 միլիոն այցելություններ 400 միլիոնի դիմաց): Այնուամենայնիվ, ըստ ՄԱԿ ԶՀԿ նախնական գնահատման, միջազգային զբոսաշրջային այցելությունները դեռևս 72%-ով պակաս են եղել նախահամավարակային 2019 թվականից:

When do you expect international tourism to return to pre-pandemic 2019 levels in your country?

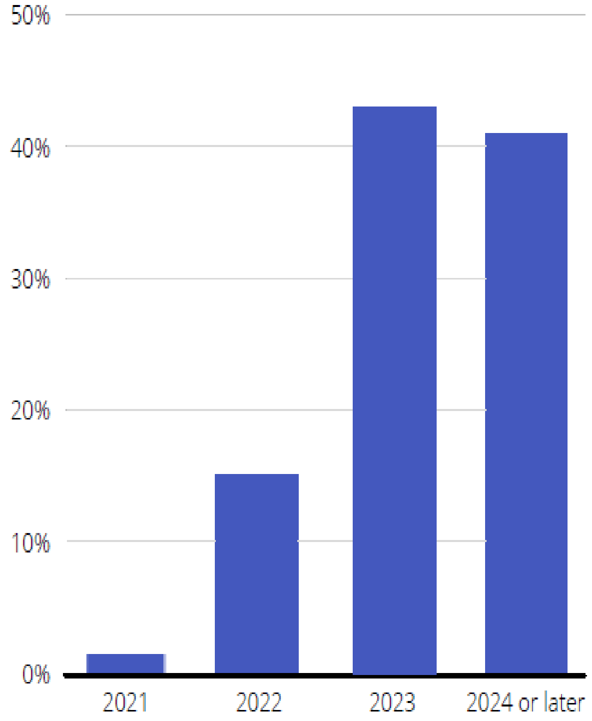

Source: UNWTO Panel of Experts survey, UNWTO World Tourism Barometer, January 2021

Most tourism experts do not expect international tourism to return to pre-COVID levels before 2023

UNWTO

Project funded by EUROPEAN UNION

WETOUR

Black Sea CROSS BORDER COOPERATION

Common borders. Common solutions.

ՆԵՐԳՆԱ Զբոսաշրջությունը ՀՀ-ում

Թվաքանակ / Տարի	2017 թ.	2018 թ.	2019 թ.	2020 թ.	2021 թ.	2022 թ.
ՀՀ ներգնա զբոսաշրջիկներ	1494779	1651782	1894377	360338	875772	1665658
որից՝ ՀՏՕ-ներում հանգրվանած ներգնա զբոսաշրջիկներ	264702	307473	550289	97550	278393	645233
որոնցից ըստ նպատակի՝	100%	100%	100%	100%	100%	100%
գործնական	23,9 %	27,3 %	15.9 %	15,8%	25.8%	26,5%
հանգստի և ժամանցի	52,8 %	48,8 %	55.4 %	50,3%	52.3%	55,0%
բուժման	0,2 %	1,4 %	0.5 %	0,4%	0.5%	0,2%
այլ	23,1 %	22,5 %	28.2 %	33,5%	21.4%	18,3%

Project funded by EUROPEAN UNION

WETOUR

Black Sea CROSS BORDER COOPERATION

Common borders. Common solutions.

ՀՀ ներքին զբոսաշրջիկների թվաքանակը, 2017-2022թթ

Թվաքանակ / տարի	2017 թ.	2018 թ.	2019 թ.	2020 թ.	2021 թ.	2022 թ.
ընդամենը զբոսաշրջիկ-ներ*, որոնցից ըստ նպա-տակի	1086707	1092322	1544600	1045756	1595826	1929940
գործնական	252787	207761	280542	150649	247843	383873
հանգստի և ժամանցի	742188	781668	1112305	765100	1229224	1412388
բուժման	43558	58339	52006	53500	67325	67298
այլ	48174	44554	99747	76507	51434	66381

Project funded by EUROPEAN UNION

WETOUR

Black Sea CROSS BORDER COOPERATION

Common borders. Common solutions.

Շնորհակալություն

Հարցե՞ր